

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК⁶ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жаандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командири полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

АЛКОХОЛИЗАМ И ЗЛОЧИН

(НАСТАВАК)

Да би се што јаче утврдила веза између потрошње алкохола и злочина, дошло се на мисао, да се упореди број кривичних дела, учињених у извесне дане у седмици, са делима у које се алкохол мање или више троши. Познато је, да раднички сталез пије алкохолна пића по правилу само у извесне дане. Ти дани су обично дан примања своје зараде и обично још сутра дан. И заиста из прикупљених података види се, да број кривичних дела, а нарочито оних, који обично потичу услед пијанства, јако варира према различним данима у седмици. На овоме месту послужимо се подацима, које је прикупио *д-р Коблински*¹⁾ из казнионице у Диселдорф — Дерендорфу, а из којих се види проценат учињених злочина у опште у поједине дане у седмици, као и проценат телесних повреда према осталим злочинима. Ево тих података.

IV. Таблица

Дани у које је учињено кривично дело	Злочина у опште	Телесних повреда
Недеља	165	121
Понедеоник	68	32
Уторак	28	9
Среда	20	9
Четвртак	20	5
Петак	17	4
Субота	62	35
Укупно	380	215

Као што се из ових података можемо уверити, највећи проценат злочина у опште, а нарочито телесних повреда, дешавају се недељом. За овим долазе по броју злочина у опште, а и телесних повреда, понедељак и субота, скоро подједнаки односно броја кривичних дела. Резултати, које нам пружају горњи статистички подаци, дају се лако и са поузданошћу објаснити. Раднички свет добија своју зараду обично суботом у вече, и доста њих не може ни да сачека недељу, већ још истога вечера удари у пијанчење, те отуда већ и субота даје приличан проценат кривичних дела, а нарочито телесних повреда. Но ипак недеља даје највећи проценат како кривица у опште, тако и телесних повреда. Огромна већина радника једва чека да се суботом мало одмори од тешка рада и напрезања преко недеље, те се тек сутра дан одаје уживању и пићу. Једно с тога, што недељом свет не ради, и што је услед тога већи додир света на јавним местима, а нарочито у пивницама, а друго опет што радник тада, немајући развијен укус за другим каквим уживањем, држи да највећи део своје зараде треба да остави механџији, наступа страховито пијанчење и тровање, махом ординарним алкохолом. Услед овог акутног тровања алкохолом настаје, као што раније поменуемо, велика надражљивост и реакција моторичних нерава, те услед тога и

долази велики број телесних повреда, које су резултат одвећ брзе реакције, изазване алкохолом. Али ми видимо, да и понедељак у сразмењу са осталим данима у седмици, даје приличан број кривичних дела и телесних повреда. Ово се мора приписати нешто томе, што они радници, који су више одани пороку пијанчења, продужују ово од недеље и сутра дан, смаatraјући за дужност да оставе механџији и последњи марјаш, а нешто је узрок сукобима и то, што алкохол, у много случајева, показује своје токсично дејство, путем реакције, и сутра дан. Ово се може, у осталом утврдити и обичним посмаграњем где неко и сам, после велике пијанке, сутра дан тврди, да је још напио, а нарочито осећа велику надражљивост.

Могли би се навести још многи подаци у прилог тврђењу, да је алкохол непосредни узрок многим кривичним делима, а нарочито онима, која су скопчана са каквим насилним актом и која произилазе без икаква размишљања, но ми држимо, да су и ови подаци, које наведосмо, довољни да то утврде.

Ми, на жалост, немамо оваквих статистичких података, јер их до сада нико ни е водио ни прикупио. С тога не можемо пропустити, а да не умолимо надлежне, да брижљиво отпочну водити статистику о томе: у каквом је стању окривљени учинио кривично дело; је ли у опште одат уживању алкохолних пића, редовно или повремено; и најзад, ког је дана у недељи учињено дело? За сада би били довољни и овакви подаци, а њих би могла прикупљати с успехом полицијска власт, која врши претходну истрагу. Ове податке требало би слати статистичком одељењу министарства народне привреде.

Но и без ових података ми смо уверени, да алкохолизам мора и у нас бити узрок оним истим кривичним делима, којима је он узрок и у другим државама. О овоме не може бити сумње с тога, што се за извршење разних кривичних дела изискује и различно душевно расположење и стање, разни мотиви и т. д. За извршење какве fine крађе или утаје тражи се размишљање и нарочита присебност, док су телесне повреде и кривице противу морала обично последице тренутног надражаја, што се опет обично изазива уживањем алкохолних пића.

Подаци, које износимо, утврђују факт, да има кривичних дела, која су непосредна последица отровног дејства алкохола, којима је, дакле, алкохол непосредни узрок. Но, када би се испитивањем ишло постепено до најудаљенијих узрока кривичним делима у опште, морало би се доћи до ужасних резултата. Криминална антропологија и психијатрија имају задатак, да нам у овом погледу прибаве што јаче доказе и да нам изнесу пред очи све оне страхоте, које друштво посредно прете од алкохола. Сви психијатри сложни су у томе, да је алкохолизам по себи већ душевна болест, и да извесне врсте душевне болести потичу услед злоупотреба алкохолних пића. Међу тим доказано је, да међу злочинцима има велики проценат душевно болесних, те према томе је јасно, да алкохол може бити посредни узрок кривичним делима.

Са гледишта криминалне антропологије могло би се у прилог нашем тврђењу навести много примера и доказа, но то би нас морало далеко одвести од наше теме. У другој опширнијој расправи, гди ће бити говора о свима узроцима злочина, ми ћемо се мало дуже задржати на тврђењу криминалних ан-

¹⁾ Alkoholismus und Verbrechen. Bericht über den 5. internationalen Kongress zur Bekämpfung des Missbrauchs geistiger Getränke in Basel 1895.

трополога, те ћемо видети, која се тврђења могу узети као доказана, а која не. Без обзира на то, да ли се може узети да постоји Ломброзов тип „рођеног злочинца“ или не, нама је за сада довољно, да, у прилог нашем тврђењу, наведемо доказе, који се оснивају на податцима Д-р Емила Лорана¹⁾, који је пуне две године, као лекар осуђеничке болнице, чинио антрополошко-психолошке студије над осуђеницима. Своје студије чинио је Д-р. Лоран над хиљадама осуђеника, па је међу њима нашао неколико класа.

1. *Дегенерисани*. Лоран је испитивањем нашао, да мжедане афекције код дегенерисаних долазе поглавито од алкохола.

2. *Епилептични*. Број ових је знатан међу осуђеницима. И ако се епилепсија у опште не може приписати искључиво алкохолизму, ипак постоји у науци као факт, да су деца алкохолиста често пута, услед наслеђа извесних церебралних афекција, подложна овој болести.

3. *Хистерични*. Као врста душевне болести, свакојако се може и хистерија приписати посредном — наследном — дејству алкохола.

4. *Душевно болесни*. Лоран примећује, да је међу осуђеницима много већи проценат душевно болесних, но код осталих људи. Узрок оване је нешто у наслеђу, нешто у напрасном душевном потресу, коме су осуђеници изложени које при самом вршењу кривичног дела, које за време истраге и осуде. Но и овде ће алкохолизам бити узрок код неких непосредно, ако су дотле били алкохолисти, а код неких посредно — наслеђем.

5. *Алкохолисте и морфинисте*. Лоран је својим истраживањем пронашао, да је проценат алкохолиста код осуђеника у опште 80%. Ако би оволики проценат алкохолиста међу злочинцима изгледао и претеран, то се може објаснити тиме, што је пијанство у Француској веома развијено, благодарећи великој потрошњи разних концентрисаних алкохолних пића, а нарочито *абсинта*. Но нека би у другим државама проценат алкохолиста међу злочинцима био и знатно мањи, опет он остаје тако огроман, да се алкохолизам мора узети као један од најмоћнијих фактора у криминологији.

Циљ ове расправе, а нарочито овога одељка њеног, био је да докажемо, да је алкохолизам један од важних и моћних узрока злочину у опште, а неким врстама његовим на по се. И ако смо се у излагању своме ограничили на доста мали део аргумената, држимо да је и ово било довољно, да код читалаца створи уверење, да је алкохол једно велико социјално зло, и да је он у многоме узрок једном великом друштвеном злу и злочину.

Није циљ ове расправе да износи све штетне последице алкохолизма, а нарочито у економном погледу. То остављамо другоме ком, који би хтео посветити мало времена проучавању те стране алкохолизма. Нама је циљ био да у кратко изнесемо резултате, до којих је дошла криминална социологија, па држимо, да смо то и постигли.

Криминална социологија била нам је на руци, да се упознамо са једним понајважнијим узроком злочина, као једне болесне појаве у друштву. Но како кривично право има задатак, да тражи и средства, којима би се ово друштвено зло спречавало или бар сузбијало, то ћемо се морати обратити за помоћ криминалној политици.

(Наставиће се).

ПОСТАНАК ЈЕДНЕ ПАРНИЦЕ, ПРЕСУДА И ИЗВРШЕЊЕ ЊЕНО

(СВРШЕТАК)

Спор овај по жалби тужилачке стране дође пред Касациони Суд. И шта се сад деси? Касациони Суд ништа не примети против пресуде по својој главној дужности одређеној §-ом 325-им грађ. поступка и законом о устројству Касационог Суда, већ примети да су и првостепени и Апелациони Суд пропустили да од тужитељке наплате таксу, која се требала наплатити и на вредност „облигације“ и за пренос исте на тужитељку. Па, размишљајући шта да учини, како да поступи према овој грешци оба суда, у место да о истој извести Ми-

нистра Финансија, као главног надзорника за вршење закона о таксама, како би се од оних који су криви за то пропуштање наплате таксе наплатила казнена такса по закону, а пресуду за снажну огласи — Касациони Суд, и ако није приметио, да је ма што на штету тужилачке стране учињено, у смислу §-а 325-ог грађ. поступка, баш противно том пропису, а на основу истог §-а 326-ог, поништи пресуду Апелационог Суда зато, што је цењена доказна вредност исправе, коју је тужилачка страна за доказ поднела, и без наплаћене таксе и ако та исправа подлежи плаћању таксе. И то све учини Касациони Суд по жалби тужилачке стране. Па зар је и првостепени и Апелациони Суд урадио што *на штету тужилачке стране* тиме што јој није наплатио таксу коју би требао да јој је наплатио, па и без таксе ценио и оценио доказну важност њеног доказа — „облигације“?!

Ми смо мишљења не само да није на штету тужилачке стране поступиљено, већ потпуно у корист њену. Она је поштеђена од наплате таксе. Није јој одбачен доказ због неположене таксе, већ по оцени доказне важности његове, *што би било учињено и у случају да је на њему било прилепљених и много више таксених марака, по што је законом о таксама за овај случај одређено*. Овде се ценила доказна важност исправе по њеној форми и садржини, и према прописима грађанског закона и грађанског поступка, а не према одредбама финансиско-пореских прописа о условима, под којима се поднети писмени докази могу узимати или не узимати у оцену. Преко тога су питања ћутке прешле обе пресуде. Све ово тврде и саме примедбе Касационог Суда, па опет закључак њихов гласи: „Да се пресуда Апелационог Суда на основу §-а 325-ог грађ. поступка поништи“!

Ми смо мишљења да је ова погрешка последица: прво, недовољно схватања смисла и духа зак. о таксама. Јер по првој алинеји чл. 10-ог закона о таксама није дозвољено узети у рад писмено такси подложно, ако није такса наплаћена. А ако се противно томе поступи, онда важи пропис 2-ге алинеје тог истог члана 10-ог, по коме ће се виновник осудити на плаћање казне — петогубим износом ненаплаћене таксе, али неће се и уништавати свршени рад. А последњом алинејом тог члана 10-ог стављена је само дужност органима државним да званично извештавају Министра Финансија о таквим неуредностима, и ништа више. Друго, та је погрешка последица недовољно примењеног закона о устројству Касационог Суда. Јер од постанка тог устројства па све до данас није тачно одвојен рад чисто судски од рада администрације тог Суда, и ако је то предвиђено §-ом 2-им истог устројства, који оставља да број секретара и нижег персонала одређује потреба. Према томе требало је слично одредби §-а 19-ог закона о устројству првостепених судова, увести то и код Касационог Суда па би та подела Касационог Суда онемогућила сличне погрешке; јер они, који могу ништити и одобрвати одлуке нижих судова, не би се ни бавили претходним радовима па и старањем о наплати таксе; а они који би се тиме бавили, не би могли ништити и одобрвати одлуке нижих судова.

Кад ове примедбе стигну Апелационом Суду, у одељењу тога Суда, које је поништену пресуду изрекло, беше лични састав измењен тако, да се је само један судија затекао од оних који су ту поништену пресуду изrekli, па и тај једини не беше бранилац те пресуде јер је и раније био одвојеног мишљења, те ваљда са тога сматраше, да није обавезан одржавати пресуду по своје одвојено мишљење, него приђе, у поновом суђењу, новим судијама, који такође мишљаху да их не веже ранија пресуда, ни у *оним деловима, које примедбе Касационог Суда и не додириваху*. Примедбе буду усвојене, акта враћена првостепеном суду „на дослеђење“. Из пресуде Апелационог Суда, која је после тог дослеђења изречена не види се, шта се је дослеђивало, али из примедба Касационог Суда, којима је поништена пресуда Апелационог Суда, види се да је то дослеђење морало бити у цели расправе о последицама пропуштене наплате таксе, јер се из тих примедба не може извести никакво друго овлашћење за Апелациони Суд.

Ну кад Апелациони Суд прими акта враћена од првостепеног суда, који није ни судио поново, као што није ни требао да суди, онда Апелациони Суд, оставивши своју ранију пресуду, расмотри понова стару пресуду првостепеног суда, која је ранијом пресудом Апелационог Суда одобрена, па поново пре-

¹⁾ Les habitués des prisons de Paris, études d' anthropologie et de psychologie criminelles. Paris 1890.

суди и поништи пресуду првостепеног суда и ако не беше никакве измене као што се и из те нове пресуде Апелационог Суда види, и то на основу поновног цењења „облигације“, на шта не беше овлашћења у примедбама Касационог Суда. То беше крупнија погрешка Апелационог Суда, од оне за коју јој је примећено од Касационог Суда, јер се прва погрешка тичала само неиспуњења дужности из чл. 10-ог последње алинеје закона о таксама.

Кад је сада, по жалби тужене стране, Касациони Суд разматрао ову нову пресуду Апелационог Суда, он је поништи примедбама својим, упућујући Апелациони Суд на прописе закона, који одређују услове за вредност облигације, а не прими разлоге једног свог судије, да ова пресуда треба да се поништи са тога разлога што је истом премашена моћ, коју је имао Апелациони Суд према ранијим примедбама Касационог Суда, те тај судија оста у одвојеном мишљењу. То беше друга погрешка Касационог Суда, јача од оне прве.

Кад је Апелациони Суд примио ове примедбе Касационог Суда, он, ослобођен истима од своје најтеже грешке, сада бранише своју пресуду против-разлозима и у пленуму у Општој Седници Касационог Суда буде та пресуда законском већином гласова оглашена за „снажну“. О самој оцени разлога за поништај и против-разлога за одржање пресуде ове ми нећемо ништа рећи. Али зашто се Општа Седница, имајући пред собом разлога одвојеног мишљења судије свог одељења није користила правом давања нових примедба и тим путем сузбила Апелациони Суд на кретање у границама које су јој одређене *преим* примедбама, па и ове исправила у колико у њима нађе да је погрешно? То не знамо. Али тако се заврши суђење и тако поста та пресуда „извршна“.

* * *

Кад ова пресуда поста извршном, тужилачка страна затражи да је полициска власт *изврши*, која и отпоче рад око извршења. Узе у попис имање тужене стране и продаде га. На јавној лицитацији купи га напослетку поверилац за чији се рачун и продавало; купац не положи новац, јер се зато и продавало да се добивени новац њему да у име исплате његовог примања, разуме се по одбитку онога, што исплати његове тражбе претходи.

Док се је полициска власт бавила том расправом, шта треба купац да положи од куповне цене, а шта да задржи у исплату свог примања као поверилац, изби на површину несугласица између дужника и повериоца о количини досуде том пресудом.

Тада полициска власт нађе да ова пресуда има две мане: а) Да је у истој дан предаје тужбе означен са 3 године раније но што је у истини, те да је услед тога тужилачкој страни досуђено у толико више но што је тужбом и тражено, у колико износи интерес на то више урачунато трогодишње време; и б) Нејасност да ли се досуђени интерес, за време од тужбе до наплате, има рачунати само на ову цифру, која је у облигацији као главни дуг означена, или и на суму још голику, која је постала од неплаћеног интереса од дана издања облигације до дана тужбе, како је тражено. И тако ова пресуда, која дотле беше јасна и парничарима и судовима и извршној власти, би оглашена за погрешну и нејасну и ако по томе ништа није било урађено ни по пропису §-а 334-ог ни §-а 335-ог грађ. поступка.

Могло би се овде запитати: Па и ако парничари нису тражили исправку и објашњење, за што то не уради Касациони Суд по званичној дужности својој приликом разматрања те пресуде по жалби тужене стране и ако она није то изречно тражила? На ово би одговорили: да Касациони Суд ништећи тада пресуду Апелационог Суда са тога, што сматра исправу „облигацију“ — као *једини доказ тужбе, за невредећу*, није ни требао да се упушта у расправу за евентуалне случајеве, н. пр. за случај ако услед против-разлога Апелационог Суда, у Општој Седници, буду примедбе одбачене а против-разлози примљени, или ако се дозволи поновљење спора па услед тога буде поново суђење и т. д. Јер судови примењују законе у сваком спорном случају *ad hoc*. А начелне одлуке за евентуалне случајеве доноси Касациони Суд у општој седници својој само по пропису §-а 16-ог закона о устројству Касационог Суда.

Ми се сећамо једне старе приче, како је некада негде неки владика приликом својих каноничних посета, свратио у је-

дно село које имађаше лепу нову цркву са звоником. Па кад га дочекаше свештеник и месне старешине без звука звона, он их зашита: зашто пису звонили кад дочекују владика? На шта доби одговор: „има томе више узрока“. Владика претрну, шта ли ће сад чути? И шта чу? Први узрок беше, што још немају звона! Открави се владика и заустави ређање даљих узрока, речма: „Доста, доста, даљи ми узроци не требају“. Зар не би и Касациони Суд, ништећи пресуду Апелационог Суда, и упућујући га да тужиоца одбије од целог тражења, погрешно кад би га упућивао како ће га одбијати и од појединих делова тражбе. Било би исто, што и код попе у горњој причи, који хтеде још неке узроке да ређа и после изјаве да немају звона.

Ово важи за седницу Касационог Суда, која је пресуду поништила. Али шта да речемо о Општој Седници која одбаци примедбе свог одељења и огласи ту пресуду Апелационог Суда за снажну? Ми држимо да је она требала да размотри ту пресуду и погрешку у њој исправи у смислу §-а 334-ог грађ. судског поступка, па ако јој је пресуда јасна, а против-разлози закону сходнији од разлога примедба, онда да је за снажну прогласи. А у случају ако налази да је пресуда нејасна, онда да са сходним примедбама врати дело Апелационом Суду да своју пресуду објасни, те да се пре оснажења пресуде зна, шта се управо оснажило. Што се од овога двога ни једно није учинило, може бити узрок само то: Погрешка није примећена, а пресуда била јасна. Могу тадање судије из овог излагања изводити сада неколигјалност пишчеву као свог тада бившег колеге, који није ни учествовао у овој општој седници, као ни у седници у којој је разматрана прва — ранија — пресуда Апелационог Суда. Ну на такав прекор ми би одговорили: *Amicus Plato, sed magis amica veritas.*

* * *

Кад полициска власт пронађе да у пресуди има и погрешке и нејасности, она заста са довршењем извршења пресуде и на основу §-а 335-ог. а) грађ. поступка обрати се суду за њену *исправку и тумачење*. И тако пресуда ова пронесе се кроз сва поља правде, тражећи исправку и објашњење, као литија која хоће да измоли од Бога кишу по пољима где је суша.

Овај захтев извршне власти прво дође првостепеном суду, код кога је парница вођена. Ну како се његова пресуда није ни извршивала, већ пресуда Апелационог Суда, то првостепени суд пошље захтев Апелационом Суду. Апелациони пошље га Касационом Суду, јер је ту пресуду разматрао Касациони Суд. Касациони упути га на решење свом одељењу у коме је пресуда Апелационог Суда била и раније на разматрању. То одељење упути га Општој Седници, јер је Општа Седница пресуду оснажила.

У Општој Седници Касационог Суда искрене питање: Ко је надлежан за тражено објашњење и исправку? Би решено, разуме се, већином гласова, да је надлежан Апелациони Суд. Њему се и пошље овај предмет, и донесе решење, којим исправља погрешку пресуде о дану и години предаје тужбе, која је, узгред буди речено, дошла отуда, што је дан предаје тужбе, замењен истим даном и месецом али од пре три године, који се одређује у одвојеном мишљењу Апелационог Суда, као дан од када се има рачунати интерес, јер одвојено мишљење сматра да је по §-у 928. грађ. зак. застарео сав ранији интерес.

Сем ове исправке Апелациони Суд и протумачи своју пресуду тако: Да се у име целог интереса до дана тужбе плати само толика сума колики је и главни дуг облигациони, а од тужбе опет само интерес на главни дуг, а не и на оно што досуђује у име ранијих интереса. И то све изврши једним решењем.

По жалби тужитељке дође ово дело опет Касационом Суду где буде решење проглашено за снажно, а остале у мањини мишљење: Да Апелациони Суд, и ако је Општом Седницом Касационог Суда овлашћен за овај рад, опет није могао црпети разлоге изван факта који се у актима налазе, нарочито кад је лични састав те седнице сем једног судије сав измењен, но је морао при решавању овог предмета имати на уму: шта је и како је тужбом тражено и је ли пресуда та ма од ког дела тражбе тужилачку страну одбила.

И тако се заврши овај са својих силних погрешака знаменити процес, и нама не остаје ништа друго после овог изношења на јавност, но да, по примеру професора Пушкиновог, узвикнемо: *Суде! Суде!* — Само не весело као он.

На овај рад ми смо и били раније решени, али нас је у том потпомогла и књижица „Пред Судом и Законом“, коју је прошле године штампао наш вредни свештеник правде, уважени г. Марко Стојановић, адвокат и вице-гувернер Народне Банке, који је, са прекором нашем судству, поменуо и ову парницу, о којој је овде реч, но који се прекор не тиче писца ових редака, јер, и ако је он по свом тадашњем положају узимао учешћа при расправљању парнице, при свима одлукама у којима је учествовао, остајао је у мањини са својим мишљењем.

На Богојављење 1900.
Београд.

Др. Ж. Петровић

СУДСКЕ ВЕСТИ

Нема дела преваре, а ни другог кажњивог дела, у томе: кад неко представља, да зна где има закопаног блага (сокровишта), па на рачун копања истог узима новац од појединаца, а у ствари не чини никакав покушај у том правцу.

Кварт савамалски тужбом својом од 29. новембра 1899. год. №-9.480. оптужио је првостепеном суду за град Београд Ђорђа Николића — Кочића, родом из Модрича, у Босни, као главног кривца, и као његовог саучесника његову љубазницу Паву — Јованку Петровић, за два дела преваре, која се састоје у томе:

I. Што је, упознав се са Ђорђем Павловићем, тежаком из Белог Поља, среза посавског, окр. ваљевског, Кочић њему представио, да он зна где има закопаног блага, по да га он сам не може извадити, јер му је пре свега потребно за то још које лице, а сем тога потребан му је и новац, да купи неку машину, којом би ископао благо. Да би га што више уверио у своје тврђење, он му је износио и читао неки тестаменат некога Андреје фон Лазара, потомка Милоша Обилића, неке планове римских остава на Балканском Полуострву и једно писмо од извесне особе врло уважене и врло високог положаја. И кад је овај — Павловић — као прост и сујеверан човек поверовао у то, он му је одговорио, да га прима у своје друштво, и почео му одмах измамљивати новац на рачун куповине речене машине. И на тај начин Кочић је измамио од Павловића у више прилика суму од преко 625 динара до момента када је овај увидио, да га Кочић vara.

II. Што је Кочић на овај исти начин измамио од Николе Јевтића, стругара са Уба, суму од 250 динара.

Суд, налазећи да у овим радњама Кочићевим има свију карактерних знакова за дело преваре, које је предвиђено у §. 251., а казни се по §. 252. Крив. Зак., својим решењем од 30. новембра 1899. год. № 26.112., а са разлога у истом изнетих, ставио је Кочића за оба дела под суд и у притвор, а тако исто и његову саучесницу у првом делу Паву.

Но по жалбама оптужених Касациони Суд у своме I одељењу, решењем од 3. децембра 1899. год. № 9961., поништио је поменуто решење првостепеног суда оваквим примедбама:

„По §. 251. Крив. Зак. један је од карактерних знакова дела преваре и тај, да је кривац другога оштетно.

У овоме случају приватни тужиоци су давали новац оптуженоме у томе циљу, како би овај могао купити машину за вађење закопаног блага и до овога што пре доћи, дакле, они су, имајући у виду и своју корист, давали новац да оптужени уради нешто, што се има сматрати као немогуће. А како овакав уговор тужиоца са оптуженим, који има за предмет оно што је немогуће, не може према §. 722. у вези са §. 538. Грађ. Зак. засновати приватноправну обвезу оптуженога, већ шта више новац, који је он као еквивалент примио по закону пропада тужиоцима и они га не могу натраг искати, то онда овде и нема оштећења тужилаца какво се код дела преваре тражи, и зато ово дело и не стоји; ово у толико пре, што се у нашем народу још држи предање о закопаном благу, а, с погледом на хартије, нађене претресом стана оптуженога Ђорђа, које се на закопано благо односе, није ислеђењем несумњиво констатовано, да је тражење закопаног блага од стране оптуженог само начин, којим ће друге заводити и новац им узимати, а да оно не потиче из уверења његовог да блага има и да га треба тражити.“

Првостепени суд није ове примедбе Касац. Суда усвојио, већ је 7. децембра 1899. год. № 26.633. дао ове противразлоге: „Суд налази, да су по овом оптужењу испуњени сви услови, који се за дело преваре по §. 251. Крив. Зак. траже, па и штета приватних тужилаца.

Приватни тужиоци у овом случају дајући свој новац оптуженоме Ђорђу у циљу, да овај купи машину за вађење закопаног блага и до овога што пре дође, нису давали новац да оптужени уради нешто што се има сматрати као сасвим немогуће.

Да се заиста овако има узети најбољи су доказ наређења из §. §. 249., 250., 251., 252 и 253. Грађ. Законика, у којима се предвиђа како ће се разделити нађено сокровиште (закопано благо); дакле, да је ово немогуће, законодавац не би и у Закону регулисавао извесне односе о закопаном благу

Према томе уговор тужиоца са оптуженим Ђорђем по §. §. 538. и 722. Грађ. Зак. може засновати приватноправну обвезу.

Из представке приватних тужилаца, а и признања оптуженога Ђорђа, види се јасно: да је тражење закопаног блага од стране оптуженога само начин, на који је друге заводио и новац им узимао, јер је он непрестано тражио новца за куповање машине, којом би благо копао, а није никад назначавало место где га има, нити је ма и којом својом видљивом радњом покушавао, да га сам тражи, а нарочито пре него што је отпочео од других новац на овај циљ узимати, нити је са узетим новцем шта предузимао, да благо тражи, из чега би се могло извести уверење оптуженога Ђорђа да блага заиста има, и да га треба тражити.

Све његове радње тврде превару, да на овај начин друге штети, а себе издржава, пошто ни с које друге стране издржавања није имао.“

Но општа седница Касационог Суда донела је своју одлуку од 9. децембра 1899. год. № 10.153., којом је одржала у снази примедбе свога I. одељења, а нашла да не стоје противразлози суда првостепеног.

Напомиње се читаоцима, да је слика овога Ђорђа Кочића донета у броју 42. „Полициског Гласника“ од прошле године, и опширнији опис његових радова на „копању блага“, а под насловом „Благо Цара Лазара.“

Саопштио
В.

ОПАСАН ДРУГ кривична приповетка Б. К. М.

(НАСТАВАК)

Вадећи ово из Петрова џепа, он окрвави мало рукав од кошуље...

Затим поведе коња до „Милетиног поља“. Ту сиђе са друма до обале савске. Ухвати Петра за ноге, свуче га с кола на земљу и одвуче до обале. Оданде га гурну доле у воду. Вода пљусну.

Сиђе и сам у реку те запра окрвављени рукав од кошуље а баца у реку и пиштољ. После се попе опет на обалу.

Испреже коња, узјаха га, и у највећем трку оде назад, откуда беху дошли.

Дошав у близину Дебрца скиде се с коња и овога најури у потес сеоски.

Он се упути механи.

Кад је дошао у Дебrc, било је два сахата после пола ноћи.

Он се спусти на клупу испред механе, и ту остаде седећи докле се одморио и прибрао.

А у саму зору залупа јако у механска врата.

Момак, који је спавао у механи, пробуди се, устаде и отвори му.

— Шта је? рече.

— Ништа, одговори Марко. Како то спаваш као прангија? Дошао сам још синоћ у 10 сати. Лупао сам, лупао, врата да разбијем, али ти се не будиш. Морао сам спавати пред механом на клупи па сам озебао... Дај ми један рум.

Момак му донесе рум.

— Зар ја да не чујем лупање? рече, и заврте сумњиво главом.

— Па ти, ја ко други, продужи Марко. Нисам ваља-да ја то сачао.

Келнер је једнако вртео главом, чудећи се.

Марко испи рум, поседе још мало у механици, докле се лепо расвануло, па онда отиде у село. Нешто касније пошао је одатле пешачки за Уб, наравно, преко Ушћа, Скеле и других села.

Поред „Милетиног поља“ прошао је још рано.

Видео је тамо сељаке и кола на обали. Прошао је и не погледав их и отишао даље.

II.

Кад се пође из Ушћа за Скелу, а на домак села Скеле долази се на „Милетино поље“, где је друм, тако рећи, припет уза Саву.

С десне стране друма пружају се у недоглед: њиве, ливаде и пашњаци, а иза њих, далеко, забрани. С леве стране има нешто мало утрине поред које дере Сава ронећи је и одкидајући сваке године по нешто од ње, приближујући се тако друму све ближе. А преко Саве отегла се сремска равница, и као кроз маглу у једноме правцу назиру се високе тополе и јаблани, испод којих је Кушиново.

Пред вама је за десетину минути удаљено село Скела, а иза вас један сахат далеко село Ушће. Око вас, кад путујете ноћу, пустош је и осама. Само по који пут ноћне тиге прекидају тишину или заурлају курјаци из сремских ритова.

З-ега јула нађоше сељаци на Милетином пољу, на савској обали, нешто необично. Нађоше једне таљиге са сиротињском запрегом од конопаца, без коња, које беху по предњем делу патоса много упрљане крвљу.

Низ обалску стрмен, која ту беше око 3. метра висока, познавао се траг, као да је нешто доле сплазано. И тај траг био је крвав.

У кориту савском испод обале, на шљунку, нађоше: један бич; један свежањ конопчића; једне сељачке вунене рукавице без прстију; и једну бележницу, скоро сасвим чисту. Само на два листа беху неки кратки и неразумљиви рачуни.

Од таљига па до друма, преко утрине, налазиле се доста честе капи крви, које су се на друму, у прабини, губиле.

Никавог другог трага није било.

Није се могло одредити ни са које су стране друма ове таљиге дошле, јер велика прашина на друму беше потпуно прикрила колосек и траг ових.

После неколико минути искупи се овде цело село, а дође и општинска власт. Људи су свакојако нагађали о догађају који се, из овога што је нађено, прикривао.

Неки мишљаху да је извршен какав злочин. Злочинац је своју жртву морао убити негде на друму, па је довукао на „Милетино поље“ и ту у Саву бацно.

Други су, опет, држали, да су прекосавци покрали стоку на нашој страни, поклати је и заклану овде донели, а одавде је пренели на ону страну. Тако што чешиће се догађа на граничним тачкама, па зато је ово мишљење имало више присталица.

— Да је убијен човек па овде донесен, нашло би се оно место где је убијен, јер ту мора бити велика локва крви, а таквог трага овде нема, говорили су једни.

— А да је ово крађа стоке, не би крађивци остављали овде кола, пошто и она нешто вреде. Сем тога ту би био и коњ, говорили су други.

И доиста, и једни и други имали су право.

Општинска власт одмах је о свему известила начелника среског, а око 8. сахати пре подне дошао је на „Милетино поље“ срески иследник.

— То је био млад човек, али веома пажљив и познат са своје енергије и марљивости у пословима кривичних истрага.

Као што и јесте правило и ред, иследник хтеде истрагу отпочети са самога краја. У много прилика то је од неоцењиве користи. Он се окрете народу и упита:

— Који је први дошао јутрос овде и нашао све ово?

— Маринко Николић, Маринко Николић, повикаше неколико њих у глас, а један средовечан човек, лица које улива

поверење, отресит, прогура се кроз гомилу, стаде војнички пред иследника.

— Ја господине, рече.

То је био Маринко Николић из Скеле, човек доиста онакав за каквог га је његова спољашност одавала, човек поштен и у својој околини уважен.

— У које си доба дошао јутрос овде и у каквом си стању и поретку нашао све ове ствари које се овде виде? питао га је иследник.

— Дошао сам у само свануће, одговори Маринко. — Пошао сам за Ушће. Имам онамо неких рачуна са Костицом механџијом, па сам хтео да уредим ту ствар.

— Кад дођем овде, видим таљиге без коња!

Учини ми се као да су моје. Откуд ту моје таљиге? питао сам се.

Онако зачуђен пођем обали да видим јесу ли доиста моје. Кад сам дошао близу кола видео сам да нису моја, али сам видео и крв.

— Овде нису чиста посла, помислим. Вратим се натраг до вратница Никодија Трнинића, позовем овога и кажем му све, па га замолим да одмах јави кмету. Човек очас отрча, а ја се опет вратим овамо. Не потраја много па почеше долазити људи а дође и кмет...

Како сад стоје ствари, које се виде доле у реци, а и кола, тако је све било и кад сам ја дошао. Нико није ништа ни дотакао.

Иследник прибележи то.

— Да ли је, рече иследник сељацима, прошао ноћас који кроз село. Је ли који питао о томе механџију?

— Ја сам питао. Није прошао нико, одговори један од присутних.

То је био сеоски кмет.

— Је ли који у селу чуо ноћас пуцањ пушке? питао је даље иследник.

— Нико није.

Никодије Трнинић каза да је његова кућа најближа, али да нико није чуо пуцањ.

— Ако је овде пуцано, рече он, онда је то морало бити рано, докле је народ био још у првоме сну. А може бити и да није пуцано.

— Какви пуцањ, рећи ће неки Марко Цицвара. — Ваљада је тај који би хтео убити човека, био луд да га доводи овде уза село па ту да пуца и убија га! Ено му тамо толике пустиње. А и што да пуца? Секира је боља. Сврши она посао још боље, а без ларме.

Сељаци се почеше смејати.

— Зна то Цицвара, рећи ће неко из гомиле.

Тај Цицвара беше пре 12. година убио жену секиром, зашта је био осуђен и казну издржао.

— Па зна ја, одговори. Ни то није лако. Да, да је лако доста би вас то учинили.

Грохотан смеј осу се кроз гомилу.

— Што се смејете? продужи Цицвара а зацрвенио се у лицу и набрекне му жиле. Наљутно се. — Што се смејеш ти Милане? Ти одиста не можеш то учинити, јер да можеш не би трпео да те жена сваког боговетног дана девета као вола у купусу.

— Кога? викну из гомиле тај Милан и пође на Марка.

— Тебе, тебе, одговори му Цицвара, па се испрси пред а њ, као да је готов на бој.

И хтедоше се потући, но притрча кмет и стаде међ њих.

— Мир људи, повика. Зар вас није срам да се циганците овде пред власти.

— Ти Марко пази шта беседиш, рече Цицвари.

— Нека пази и он, одговара овај и оде у гомилу.

За то време остали сељани разговарали су о догађају ради кога се беху сакупили. Сваки је износио своје мишљење, којих је било толико колико и људи.

Иследник је пажљиво слушао сваки говор.

Затим приђе колима и прегледа их. Осем крви није било на њима никаквог трага, који би за истрагу од важности био.

Да су била кола чиста, могла би се на њима опазити још и рупа, кроз коју је курцум, прошав кроз тело Петрово, пробио. Али то место било је криво и усирена крв беше запушила рупу.

Онда сиђе у реку.

Прегледа бележницу. Као што смо навели, она је била скоро сасвим чиста, сем два листа.

На једноме листу, рђавим рукописом беше написано:

„Пас. — — 20.

Леб — — — 10

Вино — — — 20“

На другоме листу:

„папр. — — 30.

2. рум. — — 1. гр.“

Иследник мету бележницу у џеп а остале ствари покупи пандур по његовој наредби. (Наставиће се).

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угрчића

39

— Па и Авдоћи Романовној било би немогуће остати у оним најмњеним собама без вас. Помислите, где станујете! Та зар вам тај угурсуз, Петар Петровић, није могао бољи стан... А у осталом, ја сам, знате, мало пијно и с тога... сам псовао; не осврћите се...

— Онда ћу отићи овдашњој газдарици, наваљивала је Пулхерија Александровна, — и замолићу је, да уступи мени и Дуњи кутак какав за ову ноћ. Ја га оваког не могу оставити, не могу!

Док су то говорили, стајали су на степеницама, на одморку, пред самим газдаричиним вратима. Настасија им је светлила са последњег степена.

Разумихин је био необично узбуђен. Још пре по сахата, кад је пратио кући Раскољњикова, био је и сувише брбљив, што је и сам увиђао, али потпуно крепак и готово ведар, не гледећи на силну количину вина, које је тога вечера испио. А сад је његово расположење личило чак на неку врсту заноса, а у исто време као да му је све попивно вино изнова, на мах и са удвојеном силином, јурнуло у главу.

Стајао је са обеа дамама, држећи их за руке, па им је доказивао и представљао им своје начине са изванредном отвореношћу, и вероватно ради бољег убеђивања, готово при свакој речи, стискао им је, као клештама, руке тако јако, да их је болело, и, како је изгледало, прождирао је очима Авдоћу Романовну, ни у колико се не либећи у том погледу. По кад што су оне због бола трзале своје руке из његове велике и коштуњаве шаке, али он, не само што није опажао у чему је ствар, него их је још чвршће привлачио себи.

Кад би му оне овога часа наредиле, да за њихову љубав скочи главачке са степеница, он би то одмах учинио, не размисљајући и не двоумећи.

Пулхерија Александровна, сва узнемирена мислима о своме Рођи, ма да је и осећала да је млади човек већ врло ексцентричан и да јој већ и сувише јако стеже руку, чинила се као да не опажа све те ексцентричне потанкости пошто је он у то време био за њу провиђењем. Али не гледећи на исту такву забринутост, Авдоћа Романовна, ма да није ни била плашљиве природе, ипак је с чуђењем и, шта више, готово са страхом предусретала дивљим пламом испуњене погледе пријатеља њезинога брата; и само безгранично поверење, уливено причањем Настасијиним о томе чудноватом човеку, уздржало је да не покуша побећи од њега и повући за собом своју мајку. Она је разумела и то, да им и побећи од њега сада можда више није могуће. Међутим, кроз десет минута она се знатно уморила: Разумихин је имао особину, да се, ма у каквом расположењу био, покаже сав онакав, какав је, тако да су сви веома брзо могли сазнати с ким имају посла.

— Немогуће је ићи газдарици, а било би и веома лудо! узвикну он, убеђујући Пулхерију Александровну. — Ма да сте и мати, ипак ћете га довести до беснила, ако останете, и онда ћаво би га знао шта ће бити! Чујте, ево шта ћу ја да урадим: сад ће код њега да поседи Настасија, а ја ћу вас обадве да одведем у ваш стан, јер вама самима није могуће ићи улицама; код нас у Петрограду у том погледу... Али, оставимо то!... Затим ћу од вас одмах дотрчати овамо и за четврт часа, на моју

пошту реч, известићу вас: како му је? спава ли или не? и све остало. Затим, чујте! Затим ћу од вас, као муња мојој кући, — тамо су код мене гости, сви пијани, — узећу Зосимова — то је доктор, који га лечи, сада седи код мене, али није пијан; тај није пијан, није тај никада пијан! Одвући ћу га Рођи, па онда одмах вама. То значи, да ћете за један сахат добити о њему два извештаја, — и од доктора, разумете ли, од самога доктора; то већ није исто, што од мене! Ако буде рђаво, кунем вам се, да ћу вас сам амо довести, а ако је добро, онда лезите и спавајте. А ја ћу целу ноћ провести овде, у ходнику, он то неће ни чути, а Зосимову ћу рећи, да преноћи код газдарице, да би био при руци. Па шта је за њега сада боље, ви или доктор? Та доктор је кориснији, кориснији. Е, па онда идите кући! А код газдарице не можете; ја могу, али ви не можете: неће вас пустити, јер... јер је будала. Била би љубоморна на Авдоћу Романовну, ако хоћете да знате, а и на вас такође... А већ на Авдоћу Романовну насигурно. То је сасвим, сасвим чудноват какактер! Уосталом и ја сам будала... Баталимо то! Хајмо-те! Верујете ли ви мени? Реците, верујете ли ми или не?

— Хајмо-те, мамице, рече Авдоћа Романовна, — он ће одиста тако учинити како обећава. Он је већ повратио брата, а ако је истина, да ће доктор пристати да овде преноћи, куд ћете боље?

— Ето ви... ви... мене разумете, зато што сте — анђеоло! узвикну Разумихин одушевљено. — Хајмо! Настасија! Одмах да идеш горе и седи тамо поред њега, са свећом; ја ћу доћи за четврт сахата...

Пулхерија Александровна, ма да се и није потпуно убедила, није се више противила.

Разумихин их узе обадве испод руке и повуче низ степенице. Уосталом мати није била потпуно умирена: „ма да је и окретан и добар, али да ли је сада он подобан да испуни што обећава? Та како само изгледа!...“

— А, разумем, ви премишљате о моме садашњем стању! прекиде њене мисли Разумихин, погодивши их и корачајући својим огромним корацама по тротоару, тако да су обе даме једва могле за њим ићи, што он, уосталом, није опажао. — Будалаштина! то јест... пијан сам као земља, али није ствар у томе; није ме вино опило. Него, чим сам вас угледао, ударило ми је у главу... Али брига вас је за мене! Немојте обрађати пажње: лунам којешта; ја сам вас недостојан... у највећем степену сам недостојан вас!... А чим вас отпратим, одмах ћу стрчати овде у канал, излићу себи на главу два ведрa воде, и све ће проћи... Кад би ви тамо знали, колико вас ја обадве волим!... Немојте се смејати и не срдите се!... Срдите се на цело свет, али се на мене немојте срдити! Његов сам пријатељ, па дакле и ваш. Ја тако хоћу... То сам слутио... прошле године био је такав јадан тренутак... Уосталом, баш нисам ни мало слутио, јер сте ви пали као с неба. А ја, можда, и нећу целе ноћи спавати... Тај се Зосимов ту скоро плашио, да Рођа не сиђе с ума... Ето због чега га не ваља дражити...

— Та шта говорите? узвикну мати.

— Је ли сам доктор то казао? упита уплашено Авдоћа Романовна.

— Казао је, али тако није у ствари, никако није тако. Такав је и лек дао, прашак само, ја сам видео... а, међутим, и ви сте дошли... Ех!... Боље би урадили да сте сутра дошли! Добро је што смо отишли. А кроз један сахат ће вам о свему сам Зосимов рапортирати. Само што тај није пијан! А и ја ћу се истрезнити... А зашто сам се овако накутио? Па зато, што су ме завели у препирку, проклетници! Та ја сам се заклео, да се нећу препирати! Лунају саме глупости! У мало што се нисам потукао!... Сад сам стрица оставио; да им председава... Да ли ћете само веровати: траже потпуну индивидуалност и у томе налазе врхунац савршенства! Само како не би постојао ти чисто као ти, како само не би ни мало лично на себе самога. И то они сматрају за највећи прогрес. А да бар на свој начин лажу, него...

— Чујте, плашљиво га прекиде Пулхерија Александровна, али је то само потпирило ватру.

— А шта ви мислите? викао је Разумихин, још више уздижући глас: — ви мислите, да је то због тога што они лажу? Којешта! Ја волим, кад лажу! Лагање је једина човечја повластица над свима организмима. Слажеш ли — доћи

ћеш до истине! Зато сам и човек, што лажем. Није се дошло ни до једне истине, док се није пре тога слагало бар четрнаест пута, а можда и сто четрнаест пута, и то је на свој начин часно; а ми ни слагати не унемо својом главом! Лажи ти мени, али лажи оригинално, и ја ћу те онда пољубити. Та готово је боље слагати на своју руку, него говорити туђу истину; у првом си случају човек, а у другом само си тица. Истина се неће изгубити, а живот се може затворити; било је примера. А шта ми сада чинимо? Сви ми, сви без изузетка, са нашом науком, развићем, мишљењем, проналасцима, идеалима, жељама, либерализмом, здравим разумом, искуством и свачим, свачим, свачим, седимо још у првом припремном гимназијском разреду! Допало нам се, да туђом намећу трајемо, — и навикли се на то! Је ли тако? Зар немам право? викао је Разумихин, дрмајући и стежући руке обема дамама, — је ли тако?

(Наставиће се).

УБИЈСТВО У БАРОШЕВЦУ

Драгутин Стевановић, из Барошевца, бив. слуга убијеног Марка (бр. 1).

Спасоје Велковић, Циганин, ковач, из Барошевца (бр. 2).

Стојан Бара-Стојановић, Циганин, ковач, из Зеока (бр. 3).

Петроније Станојевић, Циганин, ковач, из Барошевца (број 4).

Ноћу, између 5. и 6. октобра пр. год., доцкан се вратио у свој стан Марко Сандић, ковач из села Барошевца, среза колубарског, окр. подунавског. По обичају своме дуже се за-

1 2 3 4

држао у сеоској механи, јер га и иначе ништа за његов сиромашни стан не везиваше, осим његове радионице, која га хлебом хранила. Био је самац. Не зна се ни одакле је. Имао је неку љубавницу, Јулу, са којом је живео скоро 15 година, али она га је напустила у јуну прошле године. Кад је ушао у свој стан, ништа није опазио, сео је на кревет, извадио један грозд из мараме, појео га, а оно остало грождје — које је купио у механи — остави на сто, свуче се и легне у постељу, да спава,

Сутра дан, рано, свет је врвео из Барошевца и из других околних села у Лазаревцу, — на вашар. Многи су пролазили поред ковачнице Маркове, ћутке, журећи се вашару, а многи се чуђаху што се то Марко успавао, кад се и он спремаше за

вашар. Али, један његов познаник, запрепасти се од чуда кад угледа велике мрље крви око прозора Маркова. Прозор мали стајао је широм отворен. Брзо се наже на прозор а још брже стукну назад и полете механи, да јави кмету, да је Марко убијен. Као муња пролете глас по селу: „Марко је убијен, ко га уби, зашто га уби, та он је био пуки сиромаш, нигде никога свога није имао, штета, то беше најбољи ковач у целој општини“.

Марко је лежао сав у крви, на сред собе. Поред њега лежаху и његови сопствени предмети, са којима га зликовци убише. На њему је 14 рана, али удар у прса и повреда плућа беше самртан. Зликовци су раније ушли у кућу, па су се сакрили испод кревета и у кујни. Кад је Марко заспао, скочили су на њега и почели клати. Нож је био туп. Марко љиши и настане очајна борба између њега и зликоваца, која је подуже трајала, али зликовци ипак извршише своје недело благодарећи ноћној тишини и пустој сеоској околини.

„Крв се не да сакрити“ — вели наш народ. И одиста, и овде, сам Бог унесе светлости, да зликовци не остану прикривени. — Дело су извршили у највећој тишини, никаквих трагова за собом не оставише, али Бог сам их открио. Једног зликовца толико је савест гризла да се непрестано хрвао са духом Марковим, који, вели, хоће да га угуши.

Зликоваца је било четири и слика наша показује те убице, којима ће суд ускоро судити за то недело. Сва четири ковачи су. Дело су извршили из користољубља и освете, јер им Марко сметаше у раду, пошто је био бољи мајстор.

* * *

Нека нам читаоци поштовани не замере за једну скромну напомену: нажљивост и опрезност. „Ко се чува и Бог га чува“ вели наш народ. И тако је. Знамо многе, који се смеју опрезним и називају их страшљивцима, али опрезност је нужна и јуначком духу, да лудо не погине. Ова наша опомена нарочито важи за наше сељане. Колико смо ми видели газда и домаћина: — сазидео добру кућу, направио добра и јака врата са бравама, а врло често леже не затварајући ни своју собу, ни своју кућу.

И овај Марко, да је упалио свећу (а он је није палио ни кад је у собу ушао) и загледао у кујну и под кревете, извесно је да би могао умаћи, или бар ларму дићи и лупеже заплашити, да побегну и да га живота не лише.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Земир Суљевић, Арнаути, пред судом за убиство.

У новоослобођеним крајевима врло често задају велики посао судовима и Арнаути; нарочито, суду се стављају тешкоће, ради проналаска материјалне истине, при извињању кривца *арнаутских*, — зато, што је Арнаути, да избегне казну за учињено кривично дело, у стању све да припреми, те да осујети проналасак истине. Код наших Арнаута, та им је још добра мана, што се између себе туку и убијају и што ретко дирају наше сељане — Србе. Њихова освета, преким темпераментом, доводи их врло лако до решимости, да се и за најмање ситнице убијају. Ну, кад ствар дође до власти, до суда, — они нађу масу сведока, који под заклетвом утврде оно, што оптужени наведе у своју одбрану. Сем тога иде им у прилог а на штету проналаска материјалне истине и то, што се врло често дешавају извињања преко тумача, на њиховом, арнаутском језику.

* * *

Председник суда општине бањске, актом од 15. септембра 1896. г. Бр. 786., известио беше начелника среза јабланичког, да је Земир Суљевић, Арнаути из Свираца, тога дана око подне, убио из пушке Раму Селимановића из села Сијарине,

на по извршеном убиству побегао у шуму, па је зато наредио стражу по свим околним селима, да би Земира могла ухватити.

После неколико дана, Земир је ухваћен и спроведен средској власти. На првом свом саслушању, убица је признао дело али наведе, да је то учинио у „нужној одбрани“, јер, рече, да је покојни Рама хтео њега да убије из *мартинке*; за доказ позвао се и на сведоке.

На одређени дан претреса, 12. фебруара 1899. год., оптужени Земир, и ако је раније признао код полицијске власти да је дело извршио у „нужној одбрани“, код суда рече да *он није ни шуцао на убијенога Раму, већ да је то учинило неко непознато му лице из обилжње шуме*. Да би зачинио што боље своју одбрану, он изјави да му нема више од 15 година, а како о томе нема писмених доказа, он се позва на сведоке, своје комшије. И заиста, пред судом стајаху да утврде то ови сведоци: Фејза Селимановић, Амет Алиловић, Реџеп Фетаовић, Сулејман Баџијевић, Сулејман Укић, Осман Фазлић, Демир Сантовић, Ља Фазлимовић и Селим Фезуловић.

По суд, и поред свих незгода, истина тешком муком, али ипак дошао је до материјалне истине и учинио је своје. Лажни изговори Земирови о добу старости, изговори о праведној нужној одбрани, беху побийени судским разлозима, и Земир, за кога се може рећи да је први Арнаути из Јабланице који је осуђен лесковачким првостепеним судом, осуђен је на пет година робије у лакој окову. Ова је пресуда одобрена и вишим земљским судовима.

Пресуда изречена и извршена над Земиром, добро је утицала на све Арнауте у Јабланици, јер се од тог доба ретко виђају код суда. — Наше је мишљење, да Земира не би требало предлагати за помиловање, већ да казну издржи до краја, како би се Арнаути уверили о законској строгости код наших суда.

Згодно је да се напомене једна мала карактеристика Арнауца, а из које се види, како мисле о строгости казне и њеној примени и како сматрају осуђена лица:

Кад је Земир већ био осуђен првостепеним судом на пет година робије, неколико његових сељана — Арнауца — беху дошли у суд, да моле господина председника, да им пусти њиховог Земира, да са њима проведе код куће три дана за време Бајрама!

Саопштво М. Ст. Драгутиновић

Газда и слуга. До скоро није се ништа чуло противу њих; чак је *газда* сматран као човек добар, поштен и имућан, па је и неко па је и неко поштовање уживао код сељана. Али, пре неког времена пуче *газдина* брука по селу и целој околини. Полицијска власт срезом лесковачког енергично предузе све мере да похвата лопове, који су чешће крадуцали по селу Великој Грабовници, и то јој пође за руком.

Ђорђе Цакић-Станковић, из В. Грабовнице, домаћин, муж, отац четворо деце, дакле у положају, да се не може посумњати у његово поштење, — пада у руке власти као лопов, за небројено почињених казнимих дела, која је починио махом у друштву свога слуге Трајка Ђ. Станковића из истог места. Многа су дела, истина, остала само под сумњом, нека опет одбачена без довољног доказа, али остало је шест дела која су доказана и за која се сада налазе под судом лесковачким, у притвору и окову. Ево тих дела:

Ђорђе

Трајко

1., Ноћу између 11. и 12. јула 1896. г. Ђорђе је у друштву са једном девојком, на опасан начин покрао низу златнога новца — женски накит — Стојану Цонићу, сељаку из истог места.

2., Ноћу између 19. и 20. новембра 1898, у друштву са слугом Трајком, извршио је паљевину винограда истоме Цонићу.

3., Истог месеца и године, а у друштву са истим слугом, покрао је разне ствари из затворене авлије Стојана Станковића, из В. Грабовнице

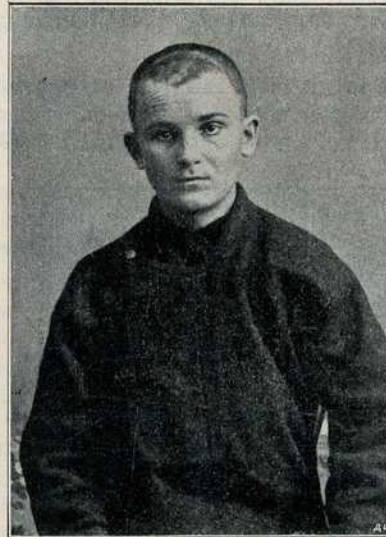
4., Једне зимске ноћи 1898 г. у друштву са Трајком покрао је разне ствари из затворене авлије Ђурђа Михаиловића, тежака из истог села.

5., На исти начин покрао је једне ноћи исте године и ствари Милоша Митића, из В. Грабовнице, и

6., Ђорђе је сам извршио казнимо дело и у томе, што је вадно шрафове и екере из шина жељезничких на прузи Лесковац — Враћа.

КО ЈЕ ОВО?

Лице, чију слику износимо, под истрагом је и у притвору код Управе града Београда због две опасне крађе. На првим својим испитима ово лице изјављивало је: да је родом из Скопља и да се зове „Тимотије Илић“, па је доцније то своје казивање изменило, изјављујући:

да је из једнога села у срезу гружанском, да се зове „Тихомир Новаковић“, и да је, од прилике, пре годину дана, побегао из места рођења из бојазни, да не буде затворен због више крађа, извршених у истом.

Поред изложеног, Тимотије — Тихомир причао је, онако у поверењу, неколицини притвореника, да је родом из округа врањског, да је побегао из притвора неке среке власти, као и да има надимак „Ћипра“.

Да би се утврдила идентичност овог, доста опасног лопова, ми му износимо слику и молимо за извешће о њему.

„Ћипра“ има више од 18 год., омален је, смеђ, ћелав. Над њим води истрагу кварталски, коме треба и доставити оно што се о њему зна.

ПОТ Е Р А

Владимир Миливојевић, коцкар, родом из села Буковца, срезом деспотовачког, украо је у кафани „Први и последњи грош“ у Нишу ноћу између 5—6 тек. мес. 310 динара Милошу Јовановићу, тежаку из села Ћићевца. Владимир има 30 година, средњег је стаса, црномањаст, носу кукаста, у оделу је сукненом. Начелство округа нишког, депешом Бр. 2150, моли све полицијске власти, да Владимира у својим домаћајима најживље потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Управе града Београда акт Бр. 2720.

Мита, син Ранђела Стојадиновића, земљоделца из села Брестовца, срезом јабланичког, извршио је 10. тек. мес. једну опасну крађу у месту рођења и побегао. Он има 25 година, стаса је повисоког, лица плавог, образа дуних, очију граорастих, бркова малих, плавих, у оделу је сукненом. Начелник срезом јабланичког депешом Бр. 226, моли све полицијске власти, да Миту, који је украо 16 наполеона и 96 дуката, у својим домаћајима најживље потраже, и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Акт управе града Београда Бр. 3079.

Тодора Пауновића, бив. трговца у Вел Лаолу, за кога се не зна гди се сада налази, тражи пожаревачки прв. суд актом Бр. 4661. Пронађеног Тодора треба стражарно спровести поменутом суду, или Управи града Београда с позивом на акт Бр. 2970.